

Egy régi nyomdászemlék...

Füzesné Hudák Julianna

Mindig nagy örömmel tölt el, ha valamilyen munka kapcsán régi könyveket, szaklapokat kell elővennem, mert sok érdekesség kerül ilyenkor a szemem elé (gyakran olyan is, amire abban a pillanatban nincs is szükség, de később „beugrik”, hogy ehhez vagy ahhoz a témához itt vagy ott láttam valamit). Legutóbb a Grafikai Évkönyv 1940-es esztendőre készült kötetével jártam így. A kötet Krizsó Kálmán szerkesztésében és kiadásában jelent meg Kolozsvárott, a könyvnyomtatás feltalálásának 500. évében

Az évkönyvben számos érdekes, nyomdatörténettel kapcsolatos tanulmány olvasható, köztük Herepei János (1891–1970) neves művelődéstörténész írása is, melyben egy régi nyomtatványt, egy kedves nyomdászemléket mutatott be. A „Regula” a kolozsvári református kollégium egykori nyomdájában készült, az egyetlen fennmaradt példányt a kollégium könyvtárában őrizték. A cikk írója megvizsgálta a nyomda fennmaradt betűmintakönyvét, s az ott bemutatott betűk, könyvdiszkek alapján arra a következtetésre jutott, hogy ez a bájos nyomdászati emlék, a „Regula” valamikor az 1770-es vagy 1780-as években készült. A verset olvasva képzeljük magunk elé egy 18. század második feléből származó nyomdaműhelyt, amelyet a korabeli metszeteken láthattunk: az ódon falak mellett szedőállványok, betűszekrények, távolabb korabeli sajtók, az ólom és a kence szagával átitatott műhely egyik sarkában, esetleg egy másik helyiségében a betűmetező- és öntő részleg. A falra függesztett versike a nyomdaműhelybe érkező vendéget fogadta, és egyben hasznos tanácsokkal is ellátta:

- ◆ a belépő idegen ne nyúljon a szedéshez, mert könnyen kárt tehet abban,
- ◆ tisztelje és becsülje a nyomdászok tudását és munkáját,
- ◆ ezért, ha tehetősebb, módosabb, nemes ember az illető, akkor bort, ha szegény, akkor sört hozasson a nyomdászoknak.

Valószínűleg a szerzőket és a megrendelőket kívánta „megregulálni” a versike szerzője, azaz arra biztatta őket, hogy az elvégzett munkáért további díjazást is kapjanak a nyomdaműhely szorgos munkásai.

A versiket ma megmosolyogjuk, de a sorokat olvasva a régmúlt nyomdászairól kapunk nagyon is emberi képet.

Herepei cikke zárásában a régi nyomdászemlékek gyűjtésére és a nyomdászemlékek emlékének tiszteltetésére és a nyomdászemlékek emlékének gyűjtésére és a nyomdászemlékek emlékének tiszteltetésére hívta fel a figyelmet: „Hiszen olyan végtelenül kevés az, amit őrlök tudunk, pedig, bizony, igaz mesterei, sőt sok esetben hősei is voltak mesterségüknek.”